

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: 125 éves a Magyar Tudományos Akadémia

Forrás: Nők Lapja

Budapest

(Hely)

1950. XI. 23

(Idő)

(Köt. v. füz.)

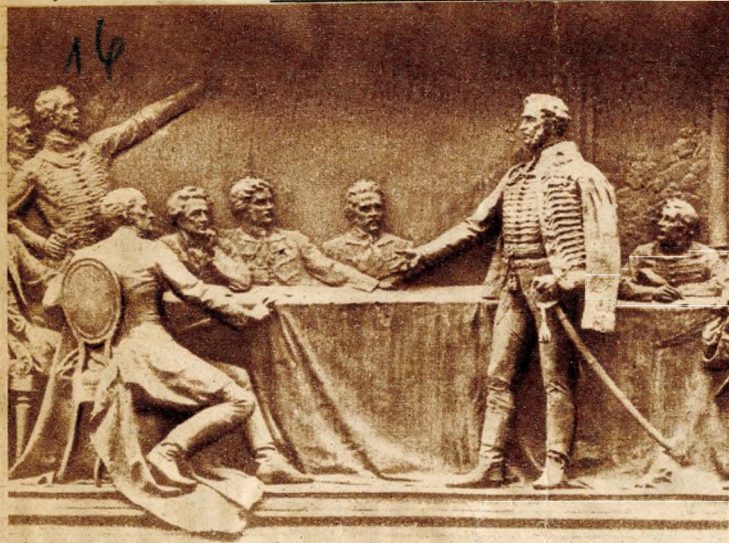
(Oldal)

Személy: /

Helyszám:

061

"1959"

125 ÉVES

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Az egész magyar dolgozó nép együtt ünnepli tudományos életünk képviselőivel Akadémiánk 125 éves fennállását. 1825-ben alapították haladó gondolkodású írók és tudósok Széchenyi István vezetésével, aki birtokainak egyévi jövedelmét ajánlotta fel az Akadémia céljaira. Az induló Akadémia legfontosabb céljának a nyelv művelését tekintették haladó alapítói. Ez pedig egyet jelentett az idegen Habsburg uralkodóházzal való szembenállással, a haladó nemzeti függetlenségre törekvő társadalmi eszmékkel. 1837-ben például pályadíjjal jutalmazott az Akadémia két olyan művet, amely a hitbizományok eltörlését javasolta. 1848 március 15-én felragaszon üdvözölte a sajtószabadság életbelépését. A forra-

dalom és szabadságharc idején nyilvános üléseket tartott és amikor Windischgrätz bevonult Budapestre, nem működött együtt az ellenséggel, hanem megszüntette tevékenységét. A 48-as első független magyar minisztériumból hatan voltak a Tudományos Akadémia tagjai.

A szabadságharc leverésével a Tudományos Akadémia számára is a hanyatlás ideje következett. 1858-ban haladó tudósaink még egy utolsó szép gesztussal a Bach-rendszer elleni tüntetésképpen magas kitüntetéssel hódolnak a halott Petőfi emlékének. De azután a Magyar Tudományos Akadémia hosszú időre a császárbarát hazafüggő főurak és főpapok fellegháza lett. Ebben a korszakban egyik elnöke az Akadémiának Desseffy Emil gróf, aki 1848-ban halál-istákat szerkesztett. Olyan nevek szerepeltek halállistáin, mint Petőfi, Kossuth és Horváth Mihály, a nagy magyar történész.

1867 után az arisztokraták mellé a dúsgazdag nagyiparosok is bekerültek az Akadémia szervezetébe. S az Akadémia tudományos züllése — ha ugyan még sülyedhetett alacsonyabbra — csak folytatódott 1919, a Magyar Tanácsköztársaság leverése után.

1936-ban József főherceg lett az Akadémia elnöke. Ezzel a Tudományos Akadémia teljesen búcsút mondott minden nemes haladó hagyománynak. A pártatlan tiszta tudomány hazug jelszavának hangoztatásával keresztsháborút viselt a haladó tudomány és haladó irodalom képviselői ellen.

Az 1943-as akadémiai értesítő kimutatja, hogy az akadémikusok között 60 évesnél fiatalabbak csak elenyésző kisebbségben voltak. Ez jellemző az Akadémia szellemére is. A népellenes, reakciós magyar uralkodó-osztály nem engedhette meg, hogy a tudomány elősegítse a társadalom haladását. A tíz- és százezer holdaknak nem volt szükségük sem agrártudományokra, sem a mezőgazdaság gépesítésére. A rabló kapitalizmusnak megvolt a maga haszna anélkül is, hogy pártfogolta volna a műszaki tudományokat.

A felszabadulás után élesen kiütöközött az ellentmondás a felszabadult magyar nép teremtő munkája és az Akadémia elavult szellemé között. 1949 végén a Magyar Dolgozók Pártja és nagy vezérünk, Rákosi Mátyás vezetésével maguk a haladó gondolkodású tudósok indították meg az Akadémia átalakulását. Megszületett az új Akadémia, amely a 125 esztendő előtti haladó eszmé-nyeket feltámasztotta és továbbfejleszti.

Ma Pártunk és kormányunk soha nem látott méretekben támogatja a tudomány fejlődését. Rövid egy esztendő alatt kétszer annyi műszaki tudományos intézet épült, mint amennyi Horthy-Magyarországon volt. Megkétszereződött mezőgazdasági tudományosintézeteink száma is. Soha Magyarországon tudós olyan megbecsülésben nem részesült, mint ma, soha a tudományos munkának olyan korlátlan lehetőségei nem voltak, mint szocializmust építő tervgazdaságunkban.

Ma, 125 év után vált a Magyar Tudományos Akadémia végre azzá, aminek alapítói álmotdák: a nép jólétéért országunk boldog jövőjéért dolgozó igazi tudományos intézményé.